

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 73/09-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. júna 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti M. H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. E. B., N., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008, za účasti Krajského súdu v Nitre, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva M. H. podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008 **z r u š u j e .**

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť M. H. trovy konania v sume 263,53 € [slovom dvestošesťdesiattri eur a päťdesiattri centov (7 939 Sk)] na účet jeho právneho zástupcu JUDr. E. B., N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. decembra 2008 doručená sťažnosť M. H., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. E. B., N., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nitre ČVS: KPR-64/OVK-NR-2005 z 28. júna 2007 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie za trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 a 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005.

Uznesením sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 Tp 83/07 zo 6. júla 2007 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku, pričom následne bolo trvanie jeho väzby predĺžené uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu sp. zn. 1 Tp 167/07 z 13. decembra 2007 do 4. júla 2008.

Krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tpo 15/2008 z 2. júna 2008 zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu s tým, že vo väzbe bol ponechaný už len z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 77/2008 z 12. júna 2008 bola väzba sťažovateľa predĺžená do 4. januára 2009. Na základe sťažnosti sťažovateľa krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tpo 19/2008 označené uznesenie okresného súdu zrušil a predĺžil lehotu trvania jeho väzby do 30. septembra 2008.

Následne Krajská prokuratúra v Nitre predložila okresnému súdu obžalobu na sťažovateľa zo 7. augusta 2008. Po podaní obžaloby okresný súd uznesením sp. zn. 3 T 150/2008 z 26. septembra 2008 (v sťažnosti sťažovateľa označované ako „*Uznesenie č. 1*“, pozn.) rozhodol, že väzba sťažovateľa naďalej trvá. Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej okrem iného namietal, že okresný súd v tomto uznesení neoznačil mená a priezviská osôb, ktoré sa neverejného zasadnutia zúčastnili, ďalej to, že časovo neohraničil ďalšie trvanie jeho väzby, ako aj to, že o predĺžení jeho väzby okresný súd rozhodol na neverejnom zasadnutí bez jeho vypočutia, pričom termín predbežného prejednanja obžaloby nariadil až na 9. október 2008, hoci jeho väzba bola naposledy predĺžená do 30. septembra 2008. Sťažovateľ v sťažnosti poukazoval aj na to, že je držaný vo väzbe bez právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré mu nebolo pred uplynutím lehoty naposledy predĺženej väzby doručené.

O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 65/2008 zo 14. októbra 2008 (v sťažnosti sťažovateľa označované ako „*Uznesenie č. 2*“, pozn.) tak, že zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na to, že krajský súd v odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že „*súdu plynie lehota väzby od podania obžaloby a je bez potreby jej predlžovania obmedzená iba celkovými lehotami uvedenými v ust. § 76 ods. 6 Tr. por.*“, čo je podľa jeho názoru v rozpore s judikatúrou ústavného súdu.

Následne okresný súd na verejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 3 T 150/2008 z 30. októbra 2008 (v sťažnosti sťažovateľa označované ako „Uznesenie č. 3“, pozn.) rozhodol o tom, že väzba sťažovateľa trvá. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008 (v sťažnosti sťažovateľa označované ako „Uznesenie č. 4“, pozn.) tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil, a sám rozhodol, že väzba sťažovateľa naďalej trvá, a to z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza, že podľa jeho názoru *«najneskoršie od posledného predĺženia lehoty mojej väzby, ktorá bola do 30. 09. 2008, som bol vo väzbe nezákonne, bez ohľadu na skutočnosť, že prokurátor ešte pred uplynutím tejto lehoty 30. 09. 2008 podal obžalobu, a to z dôvodu, že súd pred 30. 09. 2008 nerozhodol o predĺžení mojej väzby s presným časovým určením v súlade s právnym názorom Ústavného súdu vysloveného v náleze III. ÚS 147/06.*

Navyše Uznesenie č. 1 podľa mňa nenadobudlo právoplatnosť, keďže bolo zrušené Uznesením č. 2. Mám za to, že Krajský súd už pri vydaní Uznesenia č. 2 mal rozhodnúť o mojom okamžitom prepustení z väzby na slobodu, keďže Uznesenie č. 1 z dôvodov, ktoré som uviedol, nie je možné vôbec považovať vzhľadom na formálne i obsahové nedostatky za uznesenie podľa Trestného poriadku. Právny názor Krajského súdu vyslovený v Uznesení č. 2 a v Uznesení č. 4 je úplne v rozpore s právnym názorom Ústavného súdu SR...

V tejto súvislosti upozorňujem aj na to, že Okresný súd v Nových Zámkoch mal možnosť rozhodnúť o trvaní mojej väzby na predbežnom prejednaní obžaloby, ktoré sa konalo dňa 09. 10. 2008 podľa ust. § 244 ods. 5 Tr. por., aj keď v tom čase už uplynulo 9 dní odo dňa, dokedy mi bola väzba naposledy predĺžená. Bežný, zákonodarcom predpokladaný postup pritom je taký, že o predbežnom prejednaní obžaloby sa rozhoduje ešte v termíne pokrytom rozhodnutím o väzbe z prípravného konania. V danom prípade však tomu tak nebolo, pričom dá sa povedať, že súd absenciou takéhoto rozhodnutia prakticky prehlbil rozpor a nezákonnosť obmedzenia mojej osobnej slobody väzbou. Takýto nezákonný postup, či už pri vydaní Uznesenia č. 1 alebo Uznesenia č. 3 nenapravil ani Krajský súd v Nitre ako súd odvolací, ba práve naopak, Uznesenie č. 1 zrušil a vec vrátil

Uznesením č. 2 iba z dôvodu, že podľa jeho názoru vzhľadom na to, že vo veci bola podaná obžaloba, vôbec nie je potrebné rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že právoplatne bolo rozhodnuté o mojej väzbe po vypršaní lehoty dňa 30. 09. 2008 až Uznesením č. 4 dňa 05. 11. 2008, kedy už Krajský súd celú vec I. st. súdu nevrátil a prakticky iba „doplnil“ Uznesenie č. 3. Toto Uznesenie č. 4 má však tie isté vady a je rovnako v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu čo do presného časového určenia lehoty väzba v každom momente jej trvania, ako predchádzajúce uznesenia...».

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezhom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Nitre Uznesením zo dňa 05. 11. 2008, č. k. 4 Tos/72/2008, ktorým rozhodol tak, že podľa § 244 ods. 5 Trestného poriadku u obžalovaného M. H., trvale bytom K., väzba naďalej trvá a to z dôvodov uvedených v ust. § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku, porušil právo sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy SR.

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 05. 11. 2008, č. k. 4 Tos/72/2008 sa zrušuje a Krajskému súdu v Nitre sa prikazuje, aby sťažovateľ bol bezodkladne prepustený z väzby na slobodu.

3. Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť náhradu trov konania vo výške 7.939,- Sk k rukám obhajcu sťažovateľa, JUDr. E. B., do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti si ústavný súd vyžiadal k nej vyjadrenie od predsedu krajského súdu, ktorý v prípise č. Spr 98/09 z 20. februára 2009 v tejto súvislosti okrem iného uviedol:

„... So zreteľom na uvedené, považujem sťažnosť obžalovaného za dôvodnú a navrhujem ju prijať na ďalšie konanie.

Či a v akom rozsahu boli porušené obžalovaným namietané články Ústavy SR, je oprávnený vysloviť iba Ústavný súd SR (čl. 127 ods. 1 Ústavy SR).“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 73/09-14 z 5. marca 2009 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, pričom predsedu krajského súdu zároveň vyzval, či chce doplniť svoje predchádzajúce vyjadrenie k sťažnosti doručené ústavnému súdu ešte pred jej predbežným prerokovaním.

Predseda krajského súdu v prípise doručenom ústavnému súdu 3. apríla 2009 oznámil, že trvá na svojom predchádzajúcom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa, a vyjadril súhlas s tým, aby ústavný súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa bez nariadenia ústneho pojednávania.

Právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, a zároveň uviedol, že vzhľadom na obsah vyjadrenia predsedu krajského súdu nepovažuje za potrebné sa k nemu vyjadrovať.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom... c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa § 76 ods. 5 Trestného poriadku v relevantnom znení (v znení platnom a účinnom v čase, keď krajský súd vydal namietané uznesenie, pozn.) súdu plyní lehota väzby podľa odseku 7 od podania obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste.

Podľa § 243 ods. 1 Trestného poriadku obžaloba podaná na súde pre zločin s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou osem rokov sa predbežne prejedná na verejnom zasadaní; aj na neverejnom zasadaní sa môže obžaloba predbežne prejednať, ak prichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 244 ods. 1 písm. a) až i).

Podľa § 244 ods. 5 Trestného poriadku v relevantnom znení ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd pri predbežnom prejednaní obžaloby vždy aj o ďalšom trvaní väzby.

Predmetom skúmania ústavného súdu vymedzeným jeho uznesením č. k. IV. ÚS 73/09-14 z 5. marca 2009 je, či namietaným uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Za kľúčovú námietku sťažovateľa v okolnostiach prípadu ústavný súd považoval jeho tvrdenie, že „najneskoršie od posledného predĺženia lehoty mojej väzby, ktorá bola do 30. 09. 2008, som bol vo väzbe nezákonne, bez ohľadu na

skutočnosť, že prokurátor ešte pred uplynutím tejto lehoty 30. 09. 2008 podal obžalobu, a to z dôvodu, že súd pred 30. 09. 2008 nerozhodol o predĺžení mojej väzby...“. Ústavný súd sa preto sústredil na preskúmanie tejto námietky sťažovateľa v kontexte so svojou konštantnou judikatúrou uplatňovanou v obdobných prípadoch.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 17 ods. 5 ústavy obsahuje pri väzbe také práva, ako je napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu, právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, a právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť v zákonom určených prípadoch podmienené zárukou (m. m. III. ÚS 7/00).

Z práva nebyť vo väzbe z iného ako zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu vyplýva priama spojitosť zákonného väzobného dôvodu s rozhodnutím sudcu alebo súdu nielen pri vzatí do väzby, ale aj počas jej trvania (III. ÚS 7/00).

Obvinený môže byť do väzby vzatý a v nej držaný len z tých zákonných dôvodov, ktoré sú uvedené vo výrokoch súdnych rozhodnutí (III. ÚS 7/00).

Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 187/07).

Zo sťažnosti, ako aj z vyžiadanej spisovej dokumentácie vyplýva, že v sťažovateľovej veci bola pred podaním obžaloby jeho väzba naposledy predĺžená uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 19/2008 z 18. júna 2008, a to do 30. septembra 2008. Po podaní obžaloby (7. augusta 2008) okresný súd na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 3 T 150/2008 z 26. septembra 2008 rozhodol, že väzba sťažovateľa

nadalej trvá.

O sťažnosti sťažovateľa proti označenému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 65/2008 zo 14. októbra 2008 tak, že ho zrušil a uložil okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal na to, že krajský súd v odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že *„súdu plynie lehota väzby od podania obžaloby a je bez potreby jej predlžovania obmedzená iba celkovými lehotami uvedenými v ust. § 76 ods. 6 Tr. por.“* (presný text príslušnej časti odôvodnenia označeného uznesenia podľa zistenia ústavného súdu znie: *„súdu plynie lehota väzby podľa § 76 odsek 7 Trestného poriadku od podania obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste samostatne a je bez potreby jej predlžovania obmedzená iba celkovými lehotami uvedenými v ustanovení § 76 odsek 6 Trestného poriadku, z ktorých podľa § 76 odsek 7 Trestného poriadku na konanie pred súdom pripadá jedna polovica“*, pozn.), čo je podľa jeho názoru v rozpore s judikatúrou ústavného súdu.

Ústavný súd sa s uvedeným názorom sťažovateľa stotožnil a poukázal v tejto súvislosti na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 222/06, IV. ÚS 112/08), podľa ktorej sa záruky osobnej slobody jednotlivca v prípade väzby nevyčerpávajú len odkazom na zákonnú úpravu, ale tieto záruky treba vnímať v širších súvislostiach. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva okrem iného aj právo byť vo väzbe na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu, nadväzujúc na prvý odsek čl. 17 ústavy, podľa ktorého osobná sloboda sa zaručuje. Ústavný súd tým vyjadril význam tak osobnej slobody jednotlivca, ako aj úlohy súdov a sudcov pri napĺňaní ústavných záruk osobnej slobody.

Podľa ústavy zo všetkých orgánov sú to práve súdy, ktoré majú zodpovednosť za to, či v prípade osoby obvinenej z trestného činu bude proti nej vedené trestné konanie vo väzbe alebo na slobode. Na prevzatie tejto zodpovednosti ústava ustanovuje formu „rozhodnutia“, a tým dbá na to, aby väzba ako opatrenie pozbavujúce osobnej slobody, bola vykonaná spôsobom poskytujúcim obvinenému základné procesné záruky proti svojvoľnému postupu dotknutých orgánov (III. ÚS 222/06). Rovnako ústavný súd už judikoval, že základné práva a slobody podľa ústavy treba vykladať a uplatňovať v zmysle

a v duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 1/93, PL. ÚS 15/98) a že do rámca ústavných záruk práva na osobnú slobodu treba zahrnúť aj záruky poskytované čl. 5 dohovoru, tak ako ich vykladá a uplatňuje Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00, IV. ÚS 112/08).

Z ustanovenia § 76 ods. 5 Trestného poriadku v znení platnom a účinnom v čase rozhodovania krajského súdu vyplýva, že súdu plynie lehota väzby od podania obžaloby. Podľa pôvodného znenia tohto ustanovenia (ktoré síce nadobudlo platnosť, avšak ešte pred nadobudnutím účinnosti, teda pred 1. januárom 2006, bolo novelizované) bol súd povinný najneskôr do 15 dní od podania obžaloby rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby, ak o väzbe už nerozhodol podľa § 241 alebo § 243 Trestného poriadku. Možno konštatovať, že pôvodné znenie ustanovenia § 76 ods. 5 Trestného poriadku dávalo všeobecným súdom presne časovo vymedzenú povinnosť rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby. Takéto ustanovenie v podstate zodpovedalo už citovanej judikatúre ústavného súdu, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva.

Podľa názoru ústavného súdu aj podľa § 76 ods. 5 Trestného poriadku v znení platnom a účinnom v čase rozhodovania krajského súdu bolo povinnosťou príslušných všeobecných súdov rozhodnúť po podaní obžaloby o ďalšom trvaní väzby, a to najneskôr do uplynutia termínu posledného predĺženia väzby v prípravnom konaní. Bez takéhoto rozhodnutia totiž nemožno považovať väzbu za zákonnú, pretože táto sa nemôže zakladať iba na podaní obžaloby. Musí sa vždy opierať o rozhodnutie súdu (napr. I. ÚS 187/07, IV. ÚS 112/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatoval, že citovaný právny názor krajského súdu nie je konformný s obsahom ústavou garantovaných základných práv a slobôd, pretože nemôže byť dôvodom na držanie vo väzbe znamenajúce obmedzenie osobnej slobody len skutočnosť, že bola podaná obžaloba bez toho, aby sa o ďalšom trvaní väzby výslovne konajúcim súdom rozhodlo ešte predtým, ako uplynie lehota, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená (I. ÚS 6/02, I. ÚS 204/05, III. ÚS 271/06, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). V zmysle čl. 17 ods. 2 v spojení s čl. 17 ods. 5 ústavy, resp. čl. 5

ods. 1 dohovoru samotná skutočnosť, že vec bola postúpená súdu, nie je postačujúca na splnenie zákonnosti väzby a nemôže bez príslušného súdneho rozhodnutia odôvodniť ďalšie trvanie väzby (Stasaitis c. Litva z 21. marca 2002).

Ak v danom prípade krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 65/2008 zo 14. októbra 2008 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 T 150/2008 z 26. septembra 2008, ktorým tento rozhodol, že dôvody väzby naďalej trvajú, a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol, bolo jeho povinnosťou zároveň rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby. Ak tak neurobil, spôsobil, že od tohto dňa (14. októbra 2008) sa väzba sťažovateľa nezakladala už na žiadnom súdnom rozhodnutí, t. j. po tomto dni už neexistoval žiadny právny titul, ktorý by zabezpečil jej legitímnosť a legálnosť. Ak sťažovateľ bol vo väzbe po 14. októbri 2008 bez toho, aby príslušný všeobecný súd (v danom prípade krajský súd) založil súdny titul na ďalšie trvanie väzby, treba to považovať za nezákonný zásah do osobnej slobody jednotlivca, ktorý zakladá aj jej protiústavnosť, pretože je nevyhnutné dôsledne rešpektovať ústavnú požiadavku, aby sa väzba vždy opierala o rozhodnutie súdu. Z uvedeného vyplýva, že už uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 65/2008 zo 14. októbra 2008 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru (porovnaj závery ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 326/08).

Ako už bolo uvedené, v ďalšom priebehu konania okresný súd na verejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 3 T 150/2008 z 30. októbra 2008 rozhodol, že väzba sťažovateľa trvá. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť prostredníctvom svojho obhajcu, v ktorej okrem iného poukázal na nezákonnosť svojej väzby po 1. októbri 2008 vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 65/2008 zo 14. októbra 2008 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 T 150/2008 z 26. septembra 2008, čím zanikol súdny titul ďalšieho trvania jeho väzby. O tejto sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a sám rozhodol, že väzba sťažovateľa naďalej trvá, a to z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o neexistencii súdneho titulu väzby sa krajský súd v odôvodnení označeného

uznesenia obmedzil na odkaz na svoje predchádzajúce uznesenie zo 14. októbra 2008, keď uviedol:

„Pokiaľ ide o v odôvodnení sťažnosti obžalovaného naznačenú problematiku plynutia väzby po podaní obžaloby podľa § 76 odsek 5, odsek 7 Trestného poriadku, poukazuje krajský súd na odôvodnenie svojho uznesenia zo 14. 10. 2008 sp. zn. 4 Tos/65/2008, ku ktorému nepovažuje za potrebné nič doplniť.“

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd aj v uznesení z 5. novembra 2008 zotrval na svojom právnom názore vyjadrenom vo svojom predchádzajúcom uznesení zo 14. októbra 2008, ktoré podľa už vyjadreného právneho názoru ústavného súdu spôsobilo porušenie sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a jeho práva podľa dohovoru, ktorých vyslovenia sa touto sťažnosťou domáha. Vzhľadom na skutočnosť, že od 14. októbra 2008 neexistoval súdny titul ďalšieho trvania väzby sťažovateľa, bolo povinnosťou krajského súdu rozhodnúť o prepustení sťažovateľa z väzby na slobodu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej „protiústavnosť sťažovateľovej väzby v dôsledku absencie jej ústavne akceptovateľného titulu nemohla byť následne odstránená neskorším súdnym rozhodnutím“ (II. ÚS 315/06, I. ÚS 115/07, II. ÚS 187/07).

Keďže krajský súd neprepustil sťažovateľa z väzby na slobodu (naopak rozhodol o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa), porušil uznesením sp. zn. 4 Tos 72/2008 z 5. novembra 2008 jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže

prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal tiež toho, aby ústavný súd zrušil namietané uznesenie krajského súdu a prikázal krajskému súdu, aby ho bezodkladne prepustil z väzby na slobodu.

Keďže ústavný súd vyslovil, že krajský súd namietaným uznesením porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho právo podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, tak ho v súlade s prvou vetou čl. 127 ods. 2 ústavy aj zrušil (bod 2 výroku tohto nálezu).

V súvislosti s návrhom sťažovateľa, aby ho ústavný súd bezodkladne prepustil z väzby na slobodu, ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol medzičasom trestným rozkazom Okresného súdu Nitra č. k. 2 T 52/08-127 zo 16. júna 2008 odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní šiestich mesiacov a zaradený na výkon trestu do I. nápravno-výchovnej skupiny. Označený trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť 30. októbra 2008, pričom Okresným súdom Nitra bol nariadený uvedený trest odňatia slobody. Na tomto základe okresný súd uznesením č. k. 3 T 150/2008-767 z 5. marca 2009 rozhodol, že prepúšťa sťažovateľa z väzby do výkonu trestu odňatia slobody s poukazom na skutočnosť, že výkon trestu má prednostné právo pred väzbou. Sťažovateľ sa už v čase rozhodovania ústavného súdu o jeho sťažnosti nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd návrhu sťažovateľa, aby bol prepustený z výkonu väzby, nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym

zastupovaním advokátom JUDr. E. B. v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľ ich vyčíslil sumou 263,53 € (7 939 Sk). Vzhľadom na to, že trovy konania požadované sťažovateľom neprekračovali sumu podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume ním požadovanej (bod 3 výroku tohto nálezu). Trovy konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2009